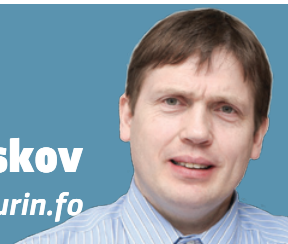

Oddagrein

Eiríkur Lindenskov
eirikur@sosialurin.fo

ALT ER RELATIVT

Systemskiftið í Danmark verður veruleiki í dag, tá Helle Thorning-Schmidt sum fyrsta kvinna nakrantíð setur seg í forsætisráðharrasessin. »Systemskiftið« er tó annað, enn at ein reyð stjórn tekur við eftir eina bláa. Systemskiftið var tað skiftið sum hendi, tá kongur í 1901 misti rættin til sjálvur at seta ta stjórn, honum lysti – tá fólkavalda Fólkingið slapp at seta stjórnina eftir fólkavalda meirilutanum.

Hóast stjórnargrundarlagið ikki er almannakunngjørt í skrivandi stund, so tykist kortini greitt, at Danmark fær eina reyða stjórn við bláum strípum. Stóra málið í valstriðnum var eftirlønin, sum Lars Løkke Rasmussen í nýggjársrøðu

síni tók aftur, soleiðis, at fólk ikki longur kunnu fara frá við eftirløn sum 60 ára gomul. Javnaðarflokkurin og SF hava lagt stóran dent á, at tey vilja steðga hesi borgarligu afturtøkuni av eftirlønini, men tað vildu tey Radikalur ikki. Tey eru partur av semjuni við fráfarnu stjórnina í hesum máli, so har er framvegis politiskur meiriluti fyri afturtøkureforminum hjá Lars Løkke Rasmussen.

Og tá eygleiðarar siga, at nýggja stjórnin hjá Helle Thorning-Schmidt er reyð við bláum strípum, so eru tað tær radikalu strípurnar, hugsað verður um. Margrethe Vestager hefur við valsigri sínum tryggjað sær so stórt vald, at Javn-

aðarflokkurin og SF ikki megna eitt nú at steðga afturtøkureforminum. Helle Thorning-Schmidt mátti leggja rygg til eitt tap á valinum, sum var tað lakasta úrslitið hjá Javnaðarflokkinum síðani 1903, tá flokkurin fekk 21 prosent av atkvøðunum – og tá Johan Henrik Deuntzer úr Vinstra kundi halda fram sum stjórnarleiðari. Somuleiðis mátti Villy Søvndal leggja rygg til ein lemjandi ósigur, meðan Margrethe Vestager og tey Radikalur vunnu stórt, eins og Eindarlistin við Johanne Smith-Nielsen.

Alt hetta hefur ført til, at tann reyða stjórnin hjá Helle Thorning-Schmidt er knapt so reyð, sum tey høvdu ætlað. Orsøkin er tann ein-

falda, at Javnaðarflokkurin og SF ikki høvdu nóg nógv var veljarar. Kanska tað var hent hjá stjórnar-

flokkunum, at eftirlønin ikki verður bjargað, tí kanska tað hevði verið trupult at figgja hann. Men hetta vísir bara, hvussu tilvildarligur politikkur er – og hvussu langt tað ofta er ímillum tað, sum lovað verður í einum valstrið og tað, sum kemur burtur úr, tá til stykkis kemur.

Vit kunnu siga, sum Villy Søvndal segði á føroysku trappuni á Christiansborg í gjár: Alt er relativt, eisini eitt stjórnargrundarlag...

» **Ein nýggj reyð stjórn við bláum strípum**

Málningur av Jógvan Ingvardi Olsen

Fríggjadagin avdúkaði Hergeir Nielsen, løgtingsformaður, ein málning av Jógvani Ingvard Olsen, fyrrverandi løgtingsmanni, landsstýrismanni og løgtingsformanni.

Jógvan Ingvard Olsen sat á lögtingi í samfull 28 ár, árin 1970-1998. Hann sat í landsstýrinum við fiskivinnumálum árin 1989-1991 og var løgtingsformaður árin 1994-1998. Hann var soleiðis fyrsti løgtingsformaður eftir nýggju stýrisskipanarlógini, sum vit finga í 1995.

Hergeir Nielsen segði, at fyri tveimum árum síðan gjørdi formansskapurin í lögtinginum av, at málningar skulu málst av øllum løgtingsformonnum, sum koma at sita eftir nýggju stýrisskipanarlógini.

- Tann, sum verður málaður, kann sjálvur gera av, hvør listamálarin skal verða, og soleiðis gjørdi Jógvan Ingvard Olsen av, at Heðin Kambdsal skuldi mála málningin av honum, segði Hergeir Nielsen.

Eftir avdúkingina av listarverkinum segði Jógvan Ingvard Olsen, at hann kendi tað sum ein heiður, at málningur av sær nú kemur at hanga í einum av heimsins elstu parlamentum.

– Nú vóni eg ikki, at hesin málningur verður til "skræk og advarsel" í lögtinginum, segði fyrrverandi løgtingsformaðurin brosand.

Hann legði aftrat, at einasta treytin, hann setti listarmanninum, var, at málningurin skuldi ikki vera

Tað er Heðin Kambdsal, listamaður, sum hefur málað málningin av Jógvani Ingvard Olsen
Mynd: Álvur Haraldsen

abstraktur.

- Mær dæmdi væl, tá eg plagdi at blíva teknaður av Óla P. Ofta søgdu hesar tekningar eitt hvørt, sum tú kom at hugsa um aftaná.

Jógvan I. Olsen segði seg fegnast um motivið á málninginum, sum lýsir umhvørvið, hann hefur sæð gjøgnum øll síni ár, tá hann hugdi út gjøgnum gluggan.

Aftan fyri andlits-og bringumyndina av fyrrverandi løgtingsformanninum sæst Raktangi og umhvørvið vestan fyri tanga.

» **Hví rýma tjóðveldismenn?**

EYÐUN MOHR VIDERØ
KJAK Á SÍÐU 32

» **Kollvelting á skattaøkinum**

DAGFINNUR DANBJØRG
KJAK Á SÍÐU 31

Marius gevst

Fríggjadagin vóru tvær móttøkur í lögtinginum. Umframt at málningur varð avdúkaður av Jógvan Ingvardi Olsen, fyrrverandi løgtingsformanni, var eisini móttøka fyri Mariusi Rein, tingskrivara. Marius fyllir sjeyti ár hin 20. november í ár og gevst endaliga í starvinum hin 30. november í ár.

Marius Rein hefur arbeitt í lögtinginum síðan hin 1. september í 1987, og síðan 1995 hefur høvuðsstarvið hjá honum verið tingskrivari.

Tað vóru Súsanna Danielssen, stjóri á løgtingsskrivstovu og Hergeir Nielsen, løgtingsformaður, sum í fyrsta lagi heilsaðu Mariusi Rein, takkaðu honum fyri drúgva tænastránu og ynskta honum

Marius Rein og konan Kristianna

blíðan byrð.

– Marius hefur verið ein sannur álitismaður, og øll hava havt fult álit á honum. Tað er stórt spell, at hann fer úr lögtinginum nú, tí tað er nógv gott eftir í manninum, sum er ein rættilig leksikon, segði Hergeir Nielsen, løgtingsformaður.

Marius Rein takkaði fyri føgur orð og segði seg hava havt nógv góðar – men eisini strævnar – lötur á Føroya Løgtingi.

Afturút í javnstøðu

32 ár eftir at Bretland sum fyrsta landið her á leiðum fekk sín kvinnuliga forsætisráðharrar – ella »ráðfrúu«, hóast tað orðið ikki reiðiliga er komið inn í málið enn. Næsta landið var Noreg, og á hesum øki smæðast vit í Føroyum als ikki burtur, tí vit finga okkara kvinnuliga stjórnarleiðara í 1993, tá Marita Pet-

ersen varð vald til lögmann.

Næsta landið í røðini varð Finnland í 2003, Týskland í 2005 og Ísland í 2009.

Einastu norðurlond, sum ikki hava havt kvinnuligan stjórnarleiðara eru Svøríki og Grønland.

Men kanska vit fáa eitt nýtt orð fyri forsætisráðharran?